

(DOBRODRUZI)

DANIEL BÍNA

Jachtař, který se nehrabe v minulosti

Poněkud neskromně si troufám říci, že jsem toho v životě viděl a zažil docela hodně. Přesto jsem až do počátku letošního roku ještě nemluvil s člověkem, který je mistrem republiky a reprezentantem jak v kategorii hendikepovaných, tak zdravých sportovců. Tím mužem je jeden z nejúspěšnějších českých jachtařů současnosti

DANIEL BÍNA.

TEXT PETR BOŠNAKOV ■ FOTO ARCHIV DANIELA BÍNY

Dan si uvědomuje, že i přes povedenou rozjízdku si takhle vysoký standard výkonnosti v celém závodě v konfrontaci s absolutní světovou špičkou udrží jen málokdy.

Co se stalo, stalo se...

Přestože toho Daniel nešťastnou souhrou okolností zažil mnohem víc než já, zájem o jeho osobu ho v tomto případě překvapil. Playboy, a vozičkář? „I když se o mně díky mým sportovním výkonům a vozičku občas píše, jsou to většinou specializované časopisy. Takže nejsem zrovna zvyklý na publicitu a mediální humbuk,“ vysvětluje. „Kromě toho mě nabídka překvapila hlavně proto, že Playboy pro mě představuje něco jako ikonu mezi časopisy, do nemalé míry formoval mé mládí. Nakonec jsem si řekl, že do toho půjdu. Už proto, že znám pár playboyů, kteří skončili na vozičku.“

Přestože se s Danem hned na začátku shodneme na tom, že jedním z charakteristických rysů playboyovství je schopnost přijímat rány a bojovat s jejich následky, není si jist, zdali má sám sebe řadit do této kategorie bojovníků. Raději to nechá na posouzení jiným. Svůj osud moc neprožívá. Prostě se před pětadvaceti lety něco stalo a bylo třeba se k tomu nějak postavit. „Nemá cenu se hrabat v minulosti. A dumat nad tím, co by se mohlo stát, kdybych se tenkrát nepřerazil. Možná jsem mohl být spokojeným majitelem autoservisu, mít čtyři děti, k tomu dvě bývalé manželky. Taky jsem mohl být mistrem světa v jachtingu. Ale proč to řešit? Nezástávám názor, že co se má stát, stane se. Držím se ale toho, že co se stalo, to se stalo.“

Žádné zázračné dítě

Daniel Bína se narodil v roce 1970 v Českých Budějovicích. Jak sám říká, měl štěstí na rodiče, kteří si libovali ve sportovní všestrannosti a svého potomka neustále někam „tahali“. Na kolo, na vodu, do hor. Jeho sportovní dráhu a život ovlivnil prázdninový pobyt u babičky. Dvanáctiletého kluka zaujala strýcova loď třídy Pirát. Na dotaz, jestli se může svézt, se Danielovi dostalo kladné odpovědi. Stačí vzít kýbl, hadr a zanedbanou loď uvést do provozuschopného stavu. Po prvním pokusu o plavbu bylo o dalším sportovním osudu Dana Bíny rozhodnuto. „Někdo začíná od píky, já od hadru,“ směje se dnes. „Přišel jsem za rodiči s tím, že bych se chtěl věnovat jachtingu. Řekli, že s tím nemají žádný problém, ale měl bych si najít nějaký oddíl. Matka mi

dala kontakt na jednu kamarádku, která dělala jachting. Přes ni jsem se dostal k Šárce Dostálové. Přišel nábor dětí a najednou jsem byl ve svém prvním jachtařském klubu TJ Koh-i-Noor.“

Ve většině podobných případů přicházejí na řadu věty o tom, jak skvěle si mladý adept hned ve svých začátcích vedl. Dan ale patří mezi výjimky potvrzující pravidlo. Ve sportovním odvětví atypickým pro české poměry (i přes stříbrnou medaili Lenky Šmídové z olympiády v Aténách 2004) mu to na začátku moc nešlo. Rozhodně míň než třeba v souběžně provozovaném karate, ve kterém to dotáhl na třetí kiu. „Možná to zní divně, ale nedělal jsem jachting kvůli výsledkům, ale kvůli pocitu z jízdy. Nikdy jsem nebyl v ničem zázračné dítě. Jestliže jsem něčeho v životě dosáhl, což nechám na posouzení jiným, bylo to především díky dřině. Takže v jachtingu jsem v začátcích jednoznačně zametal. V našem žargonu to znamená, že jsem jezdil poslední. O to víc mě to bavilo.“

Jeho mimosportovní život probíhal klasickým způsobem v souladu s dobou konce budování rozvinuté socialistické společnosti. Nejdřív dokončil základní školu, pak se vyučil automechanikem. Při zaměstnání začal studovat průmyslovku. A někdy v roce 1988 mohl konstatovat, že se přes počáteční zametání stal na české poměry slušným jachtařem.

Realisticky smýšlející technooptimista

Osudový zlom v životě Daniela Bíny přišel v roce 1989. Při jízdě na motorce, a to neměl žádný našlapaný stroj, ale Jawu 250, mu řidič autobusu nedal přednost. Bezmocného motocyklistu poslal navíc náraz pod další autobus. Po převozu do nemocnice bylo jasné, že celoživotní pobyt na invalidním vozíku je v dané chvíli optimistická prognóza. „Ještě po půl roce od nehody mi doktoři tvrdili, že do týdne umřu. Pět obratlů totálně na kaši. Mícha přerušena na třech místech. Levá ruka na odpis,“ vzpomíná Daniel. „Takže od samého začátku jsem nemusel dumat nad tím, jestli snad budu někdy chodit. Musel jsem se totiž soustředit na to, jestli vůbec přežiju.“

Po původním šoku přišlo na řadu rozhodování, jestli má vůbec cenu bojovat. Rozhodl se pro boj. A jak dnes tvrdí, rčení o tom, že co člověka nezabije, ho naopak posílí, nepovažuje za frázi. Jako technooptimista sleduje v mezích možností vědeckotechnický pokrok v oblasti medicíny. Přes výrazný posun v oblasti léčby je realistou. „Pokud vím, existuje první případ vyléčení přetržené míchy. Stalo se to v Kanadě. Je mi jasné, že něco podobného se s pravděpodobností hraničící s jistotou nebude týkat mě, ale těch, kteří jsou čerstvě po úrazu. Nevím o nikom, kdo by dnes investoval velké peníze do lidí na invalidním vozíku. Vědecký pokrok a jeho aplikace na společnost jsou dvě rozdílné věci. Aplikace totiž musí někdo zaplatit.“

Čas návratu

Po víc než dvouleté rehabilitaci se Daniel začal postupně vracet do běžného života. A nezhálel. Nejdřív si dodělal maturitu. Pak provozoval s kamarádem menší obchod. Nakonec zvládl zkoušky na vysokou školu – na katedru jaderné fyziky. Do toho objevil nový sport – stolní tenis. „Bylo to skvělé. Ping-pong se hraje v teple s milými lidmi. Docela mi to šlo, hrál jsem pražskou ligu neregistrovaných, ale zdravých hráčů. Úspěšnost se pohybovala kolem 40 procent, to vzhledem k okolnostem nebyl špatný výsledek.“

Přestože se olympijský jachting posouvá stále víc do spektakulárních, fyzicky náročných disciplín, existují kategorie, ve kterých se dá hlavou dohnat i výrazný hendikep.

Baví mě to pořád, ale něco málo tomu chybí," říká.

Po pěti semestrech ukončil vysokoškolská studia. S odstupem času přiznává, že jestli něčeho v životě lituje, tak právě tohoto kroku. „Najednou skončil můj kruh, zůstal jsem poslední. Kromě toho se objevila velmi dobrá pracovní nabídka. Dá se říct, že peníze ukončily mou vysokoškolskou dráhu.“

Dva a půl roku pracoval Daniel Bína ve firmě zabývající se kryptografií. Pak odešel do Prahy, další dva roky strávil ve společnosti Protea. Dnes je zaměstnancem Unicorn, svou práci označuje jako něco mezi projektovým manažerem a analytikem. „Problém je v tom, že když chci dělat sport na úrovni světových pohárů, chce to hodně času. Na druhou stranu ale musím vykonávat nějakou činnost, která je přínosem pro zaměstnavatele. Je to těžké, protože ročně potřebuji tak 70 dnů neplacené dovolené, které trávím na trénincích a závo-

pro match race neboli vyřazovací závod, ve kterém proti sobě jedou dvě lodi. Do Česka se tak dostaly čtyři lodě 2.4 mR, které měly umožnit svým majitelům si na vodě „zablbnout.“ Jenže zmiňovaným pánům se zoufale nedostávalo volného času. A protože dumali, jak s kvartetem lodí naložit co nejmýsluplněji, rozhodli se založit český paralympijský tým v jachtingu.

„Jednoho dne mi volala šéfredaktorka magazínu Yacht a patronka projektu Eva Skořepová," vzpomíná Dan. „Řekla mi, že dorazily nějaké lodě, takže bych se na ně mohl přijet podívat. Tak jsem dorazil. Za chvíli přišel Milan Hájek, dal mi pár informací s tím, abych nezdržoval, že za deset minut je start. Bylo to hrozné. Nějak jsem se dostal do lodí a v duchu si říkal, co po mně ti lidé vůbec chtějí. Byla to úplně jiná loď, než na jakou jsem byl zvyklý.“

Léčba šokem, při které sehrál pozitivní roli stres, protože nezbyl čas na trénu, zafungovala. Ve svém prvním závodě po nehodě dojel Daniel Bína druhý. Věci se rozběhly rychlým tempem. Lodě dorazily s kompletním zabezpečením, dvojice Skořepová Novotná-Hájek zorganizovala tréninky na Lipně. Jak říká Dan s patřičnou vděčností, několik nadšenců všech-

Tempor si ipsa sam et lam ne re lam fugiae. Busam rehenitatem qui aut audanime optatur si sequo tem fugitiam la consectae volorpo rendit untiur, consequi simi, officimus.

Na jachtingu je úžasné to, že když slouží hlava, na věku až tolik nezáleží...

dění ve Španělsku, moře nahradily cyklostezky v okolí Zelenče a tělocvična, věří však ve zkušenosti a mozkovou kapacitu. „Na jachtingu je úžasné to, že když slouží hlava, na věku až tolik nezáleží. Přestože se olympijský jachting posouvá stále víc do spektakulárních, fyzicky náročných disciplín, existují kategorie, ve kterých se dá hlavou dohnat i výrazný hendikep. Musí se ale chtít.“

První kvalifikace na paralympiádu 2016 se koná letos v srpnu v Kanadě. Podaří-li se Danielovi sehnat finanční prostředky (kolem 2,5 milionu korun), vyrazí koncem května 2015 na druhou kvalifikaci do Austrálie. Podle kvalifikačního klíče se na paralympiádu kvalifikuje čtrnáct lodí, každá země má právo na jednoho zástupce. Na mistrovství světa konaném dva roky před paralympiádou se kvalifikuje prvních sedm lodí. Vzhledem k tomu, že například Německo, Anglie či Španělsko nasazují prakticky profesionální paralympijské

dech mimo republiku. Pravidelná komunikace s klienty je tak složitá, někdy skoro nemožná. A práce ajťáka vyžaduje neustálé vzdělávání. Nejde tu jen o hodiny, které člověk stráví v práci, ale i o dobu, ve které se snažíte někam odborně posunout.“

Pobyť na vodě byl v letech 1989–2003 odsunut na vedlejší kolej. Několikrát byl s kamarády na raftu, jako lodní pasažér se podíval do Norska. Někdy kolem roku 2001 se začal přece jen pít po lodí, do toho přišel rozchod s partnerkou, který mu sebral energii nezbytnou k realizaci tohoto plánu.

Účinná léčba šokem

Ve chvíli, kdy se nad jachtařskou kariérou Daniela Bíny začala pomalu zavírat voda, se v České republice objevil Švéd Ola Norlin, který v naší vlasti působil jako konzultant Ikea. S přáteli se pak v hospodě shodli, že by bylo dobré přivést několik malých kýlových lodí vhodných

pro oddřelo, po závodnicích se nechtělo nic jiného než trénovat. Bohužel se však nevydařila kvalifikace na paralympiádu v Aténách. Podpory ze strany původních sponzorů začalo ubývat, finance se stávaly v čím dál větší míře záležitostí samotných závodníků. „V první chvíli jsem byl rád, že se můžu vůbec svést. Všichni kolem mě ale ubezpečovali, že se budu zlepšovat. Takže i když lidé začali s přibývajícím časem odpadat, hrabal jsem se nahoru," konstatuje Daniel Bína. „Jenže jsem si brzo uvědomil, že i když jsem se v Čechách honil s těmi nejlepšími, světová konkurence byla a je někde jinde. Neexistovaly žádné informace, spoustu času jsme strávili prošlapáváním slepých uliček. Možná se někdy ukáže, že některá z nich nebyla slepá.“

Definitivní konec „zametače“

Restart jachtařské dráhy vyšel Danovi nad očekávání. Hned v roce 2003 skončil jedenáctý na prestižních závodech v Dánsku a probojoval se na mistrovství světa. Zase ale nevyšla kvalifikace na paralympiádu v Pekingu 2008. V USA sice bojoval vedle soupeřů rovněž se zdravotním hendikepem, jak ovšem tvrdí, rozhodují výsledky. Na domácí půdě se ale z původního „zametače“ vypracoval v jednoho z nejúspěšnějších závodníků. Ostatně, zisk čtyř domácích titulů a sedmi pohárů v konkurenci nehendikepovaných hovoří za všechny komentáře.

V roce 2009 tak došlo k neobvyklé situaci. Daniel Bína skončil třináctý na mistrovství světa hendikepovaných v Řecku, ve stejném roce se pak stal členem klasické české reprezentace. „Jezdím sice paralympijskou třídu, ale na lodi pro zdravé lidi," vysvětluje. „Loni jsem byl devatenáctý na MS hendikepovaných a sedmadvacátý na světovém šampionátu zdravých. Škoda že kategorie, ve které závodím se zdravými, není olympijská.“

Svou třídu považuje za ideální pro jachtaře, kteří preferují technický jachting postavený na hlavě. „Jednou rukou a půl musím ovládat devatenáct špagátů, na manévrech jsem proto pomalejší. Mívám tak problémy při startu, zvláště když je silnější vítr. Protože nemůžu konkurovat v okamžité reakci, musím o věcech přemýšlet hodně dopředu.“

Jediným větším sportovním neúspěchem Dana Bíny tak byla další nepovedená kvalifikace na paralympiádu v Londýně. Dodnes je přesvědčený o tom, že patřičná výkonnost byla, regatu ovšem, lidově řečeno, zazdil. Přitom stačilo zopakovat výsledek z předchozího týdne, kterého Dan dosáhl v závodě Světového poháru.

Hezký cíl

Při pohledu na výsledky z poslední sezony je zřejmé, že účast na paralympijských hrách v brazilském Rio de Janeiru 2016 není pro Daniela Bínu nespelnitelnou metou. Vzhledem k nedostatku financí sice netrávil únor na soustře-

týmy, dostat se v této konkurenci do elitní sedmičky je pro českého zástupce téměř nemožné. „Když zajížďím to nejlepší, co ve mně je, tak v jednotlivých rozjíždkách jezdím kolem sedmého kvalifikačního místa. V celém závodě ale tak vysoký standard udržím v konfrontaci s absolutní světovou špičkou z řady důvodů jen málokdy," konstatuje. Svou šanci však vidí ve druhé kvalifikaci, která se koná rok před olympiádou, ve hře je dalších šest lodí plus divoká karta pro pořadatelskou zemi.

Přestože Dan nezastírá, že po účasti na paralympiádě moc touží, zároveň přiznává, že je to pomyslná třešnička na dortu. Ten začal péct někdy v roce 1989, kdy se navzdory diagnóze rozhodl, že to prostě nezabálí. „Paralympiáda je hezký cíl. Už proto, že člověk by měl pořád o něco bojovat. Hlavně, i když má mistrovství světa kolikrát větší úroveň, na paralympiádu slyší sponzoři. Určitě to ale není alfa či omega mého bytí a žití. Na to už mám něco za sebou.“